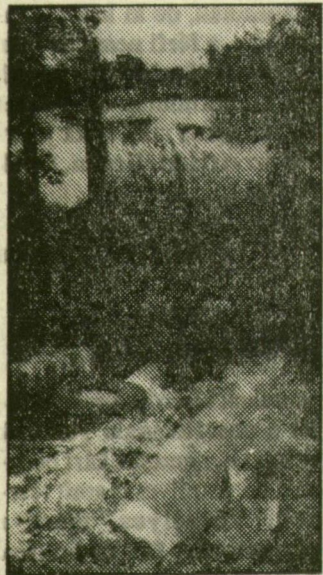

Cserepes sor szimptóma

Segítségért fordulok önökhöz! Móraváros területén (Szel u. végén, és a Kutya-képző Iskola szomszédságában) van egy kisebb erdő és a Sancer-tavak. Mivel a közelben lakom, gyerekkorom óta szívesen járok(nék) oda ki több embertársammal, akik nem akarjuk halálra ítélni azt a darabka zöld

földet. Eddig csak ökölbe szorított kézzel nézhettem, hogyan csinálnak egyes „civilizált” emberi lények szemétdombot abból a területből. Újabban mindenféle keleti szomszédaink autókkal behajtva ellepik az erdőt: terjesztve „kultúrájukat”. Mérgemben vittem nekik egy nagy molyzsákot, és kézzel-lábbal elmagyaráztam, hogy azt tekintsék szemétládának. Mikor márciusban ott fölfigyeltünk kb. egy 3 mázsányi sólerakatra, betelt a pohár. Gondolom, nem valamelyik környékbeli háziasszonynak van ennyi kidobandó sója. (Érdemes lenne kinyomozni, hogy ki volt az illegális tettes.) A nejlon sózsákok azóta kiszakadtak. Ha tartalmuk belemosódik a talajba, a környéken minden élőt kipusztít.

Én nem vagyok ornitológus, de annyit megfigyeltem, hogy e helyen élnek a vízi- és énekesmadár-mozgás. Az

erdőben nem egyszer özek is fölbukkannak, bizonyosan nem a szomszédos vadsparkból szöktek ki.

BÍRÓ MÁRTA

Só-hajtás

A Cserepes sorhoz közeli törmelékárolóban „felejtett” 10 tonnányi só eredetét már április végén felfedték. A Bivinpex (Cserepes sor 9.) telepén vált feleslegessé. Az Atikővizig segítségével akkor sikerült onnan eltávolítatnunk a felszakadozott zsákokból a terméset arra felé egyre kevésbé lágy ölére szóródott só.

A motívumok hasonlósága a fent nevezett elkövető tette utal. Hiába, a Cserepes sor vonzza a valóság fricskait.

(varga)

A...

Korábban volt a csend. Hajnalig. Az álmok, hitek, a remények összeomlásáig. Néhány évvel korábban. A kietlen városperemen, ott, ahol ama jobb sorsúak nem találhattak keresnivalót.

Eladó lányok, temető, pecázni sem való tő, s mindaz, ami említés nélkül is ide tartozik. A piac azonban hozta magát; szédelgő mámorral, aszott szeméten élőkkel, pénzzel, és legfőképp anélkül.

A soron pusztá ablakok nyílnak a sivár élnivágásra: a járt sártól a giz-gazos

hulladék-látta peremekig, az árustól, az özüren át, a kocsmaszagú, repedezett, felöntött aszfaltot meztőláb szökkenő, koszolt, kedves játszadozású félénk gyermekek tekintetere.

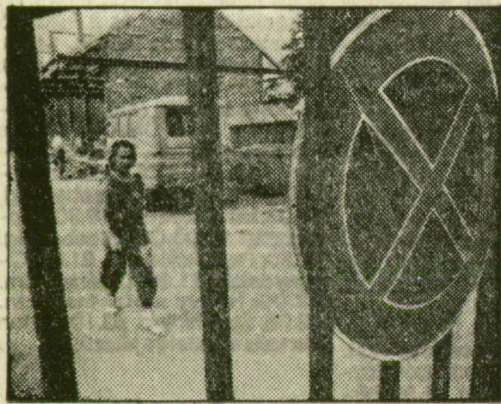
E külvárosi hajnal vonításait, békák nászát, fecskék korai röptét motorzúgás, ajtócsapkodás — a kismagyar babilonok káoszának első

hangjai — váltják, nyílt színen, rivaldák és érthető szavak híján; a vándor népek sátorverésének félszavas rutinjával.

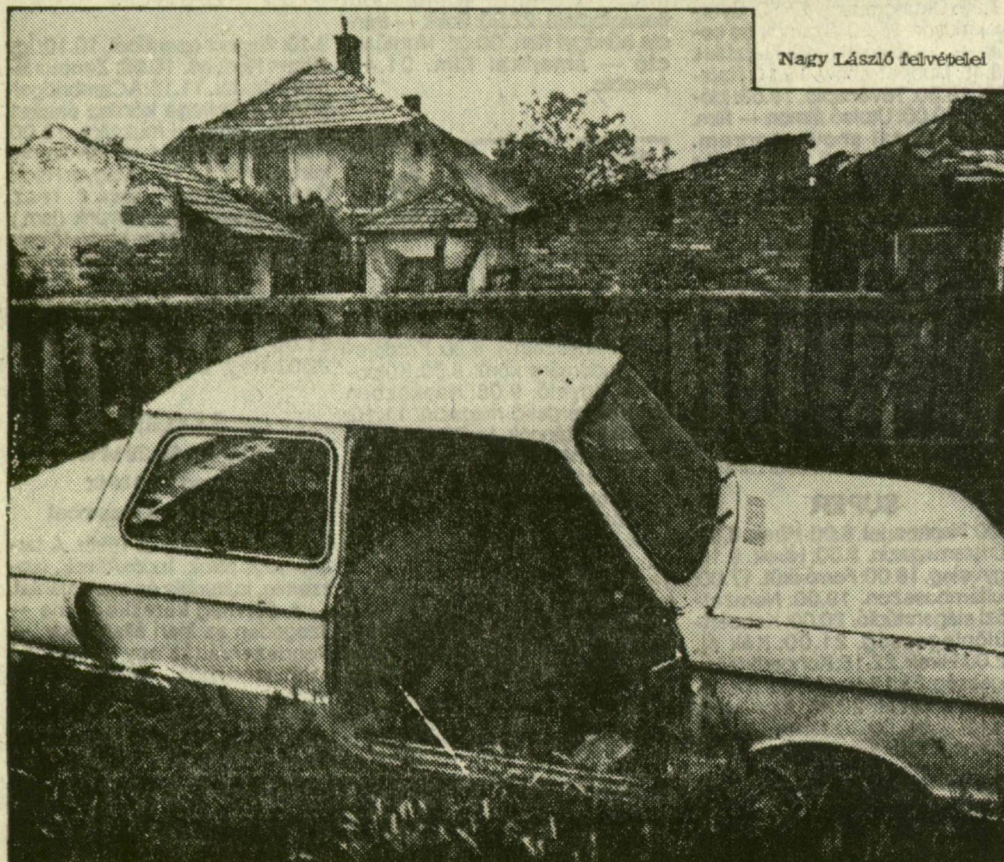
Bent, a kerített tér, a rácsok mögött piacosok; piacrak törnek. Foglalnak maguknak; tenyérről helyet, élettérrel: fél napra. Megjelenésük tömeges. Előzónlással kél a Nap, a mondva új, a keserű-édes, a zsvajjal, múlttal s jövővel telt minden: az ócskás.

Beragyoghatatlan a Cserepes sor szegedi pora...

Varga Iván

Nagy László felvételei

Bogrács a sírbolton

„Aknák” a temetőben

A Cserepes sor forró levegőjében izzadt homlokú emberek lökdösődnek. A piac szélén, a Szabadkai úton, két rendőr ellenőríz egy jugoszláv rendszámú kocsit, egyikük behajol az ablakon. A túloldalon, a temetőkapu fölött, köríves felirat: *Feltámadunk!* A holt lelkek csöndben reménykednek. Az élők világa azonban nem ilyen békés: rablás, valutázás, erőszak tartják félelemben az elhunytak hozzátartozóit.

Napos időben szaglik a környék

A szőke hajú, kockás inges sírásó a rácsos szeméttartóból rakja kézikocsira a kidobott virágokat. Amikor a száraz, fakó, vörös rózsák és színük vesztett gerberák egymásra repülnek, megcsap az enyészeti illata.

— Ha egy turistabusz megáll az Alsó-nyomás soron, ahol nincs kerítés, húszan-harmincan is megrohanják a temetőt, hogy könnyítsenek magukon — mondja a kockás inges sírásó, miközben a vasvilla nyelére támaszkodik.

— Napos időben, amikor a szél is fúj, szaglik az egész környék! — teszi hozzá a társa. A barnára sült, kék munkásnadragót viselő embert kérdezni sem kell, beszél magától. — Olyankor temetni sem lehet, annyira bűdös van... Az asszonyok egy héten kétszer talicskával körbejárnak, és folszedik az aknákat... mi csak így hívjuk azt, amit ezek szanaszét hagynak.

Az aszfaltozott út hosszan vezet a gondnoki épület felé. A mellékösvények már csak földesek, a keskenyre taposott járatok fölött összehajlik a napszagú fű. Az elvadult bokrok és sövények között szívesen járhatnak a romantikus lelkű emberek.

Jobbra, az út menti sírok mögött, hirtelen nádas kezdődik. Később tudom meg, hogy eltűnt hantokon nőttek a hajladozó növények. Amikor a vágóhíd csatornát ástott a temető oldala mellett, megsüllyedt és elmozdult a környék. Állatvágás idején bűzös víz folyik az árokban.

Tűzet raktak a padlón

Bajusz János gondnok energikus fiatalember. Barna munkaköpenye nyitva a nagy melegben. A félig újra pucolt irodaépület felé kalauzol. A szoba külső falán munkások verik a régi vakolatot, alig értjük egymást a szapora kopácsolásban.

— Egy első osztályú sírhelyet 1100 forintért lehet 25 évre megváltani — mondja. — Ez negyvennégy forintot jelent évenként. Ebből kell fizetnünk az összes költségünket; csak a vízvezetékrendszer felújítása több ezer forintba kerül minden évben. A személyzet összesen tíz főből áll. Ebből négyen sírásók, egy kertész, három sírgondozó, aztán van egy nyugdíjas könyvelőnk. Végül én zárom a sort. És tízezer sírgondozása a feladatunk! Gépek? Van egy rozszant kistraktorunk, hónapok óta rossz. A munkások ásóval, lapáttal dolgoznak... *Négyszáz temetés van egy évben, naponta 70-80 ügyfél jön be hozzánk. Sokan panaszkodnak a temető elhanyagoltsága miatt, de ennyien nem tudunk többet tenni!* Tudjuk, persze, hogy a kegyeleti érzéseiben sértett hozzátartozó nem lehet tekintettel a helyzetünkre, ezért minden panaszt komolyan vesszünk, és segítünk is, ha lehet.

Kihúzza az íróasztal fiókját, úgy mutatja:

— Hiába zárjuk le a kaput, másnap reggelre leverik a lakatokat. De ha be is csuknánk, az sem érne semmit, mert a betonkerítés csak egy darabon épült meg. Hátról úgy járnak be, ahogy akarnak, és összerondítják a sírok környékét. A kerítés kiépítésére nincs pénzünk, legalább 1,5-2 millió forint kellene rá. Egyházi temetőnk több mint 300 éve szolgálja a várost. De a város nem vesz tudomást rólunk, a kerítés gondját az alsóvárosi plébániára akarják hárítani. Pedig 70 holdas területünkön még sokáig lehetne temetkezni. Ilyen körülmények között azonban, hogy a piac összes szennye nálunk csapódik le, csak rosszabbodni fog a helyzet.

A másik asztaltól föláll a szemüveges könyvelő. Mellém ül, úgy meséli:

— Minden évben betörnek hozzánk. Legutóbb — mivel nem merték lámpát gyűj-

tani — itt, az iroda sarkában raktak tüzet újságpapírból, azzal világítottak. Ötvenezer forint értéket vittek el. Délutánonként mindig hagyok a betörőknek egy cédulát az asztalon: *Pénzt ne keress, az OTP-be fizettem!*

Bajusz János az előbbi szenvedéllyel beszél tovább:

— Ha nemcsak az az egy WC működne a piacon, hanem még legalább kettő (és ingyenes!), talán nem használnák a temetőt ilyen célokra. Mert ami itt folyik, az kegyeletsértés és sirgyalzás!

Lengyel a bozótban

Elsétálunk a rendbe hozott kápolna mellett. A frissen festett kis épület homlokzatán kovácsoltvas rácsos kapu, fölötté fülkébe állított Mária-szobor. Most ez a ravatalozó is, pincéjében urnasírok lesznek.

Bálint Sándor sírjából csak a fekete obeliszk csúcsa látszik, a nagyra nőtt bokrok mögött. Környéke azonban gondozott, akár Cserzy Mihály sírhelye.

Az Alsó-nyomás sori parkoló felé haladva, óvatosan lépkedünk, itt nagy az „aknaveszély”, és már nemcsak a virágok szagát érezzük...

A bozótban előrehajló alak, hihetnénk, rosszul van. Dől belőle az alkoholszag, lengyelül makogva mutat a gyomrára. Elég részeg ahhoz, hogy békésen átmásson a temető szélén végighúzó szemétdombon, amelynek túloldalán személyautók és buszok zsúfolódnak.

— Előfordult, hogy akkor jöttem éppen, amikor vagy tizenöt nő guggolt itt — mondja a gondnok. — Alig győzték fölraggatni a fehérneműket, amikor elzavartam őket.

A egyik homokkő-borítású sír megközelíthetetlen a kupacoktól, a mocskos papíroktól. A gondnok körbemutat:

— Ez itt két-három nap hordaléka... Gyakrabban nem tudjuk takarítani.

A közeli fapadon házaspár üldögel, közeledtünkre ők is a szemétdomb felé indulnak. Frissen kibontott sírhelyhez érünk. Az elhunyt hozzátartozója megelégedte a sok mocskot, és a temető túlsó felébe vitte holtját. Ez a megoldás...?

A turisták a temetői kutakban mosdanak, borotválkoznak, a szappanos vizet azonban már nem lehet öntözésre használni, önkéntenné a virágokat. Megtörtént, hogy az egyik síron kempingfőzőt gyújtottak...

— Most megmutatom a valutázók helyét — mondja Bajusz János, és a főbejárat melletti kriptasorhoz visz. — Odakint megalkusznak, de félnek a lebukástól, és itt bonyolítják le az üzletet. De még éjszaka sincs nyugalom: sokan alszanak a sírok között, intim találkákat is lebonyolítanak itt. Nem tudom, mit kellene tenni a piaccal, hiszen sokan rászorulnak, de a temetőt az egész város érdekében meg kellene védeni. A rendőrök már mosolyognak, ha ki-megyek hozzájuk segítségért. Néha bejönnek, de ez sem használ semmit, ahogy a közterület-felügyelő is hiába sétál erre. Pedig voltak már meleg helyzetek. Egy 70-80 éves néni rászólt a külföldiekre, mire azok körbefogták, elvették a táskáját, és fejbe verték. Csak a sírgondozó asszonyok közbelépésének köszönhető, hogy nem történt komolyabb baja. De a mi dolgozóink sincsenek biztonságban: az egyik asszonyt kishíján megerőszakolták.

Egy napszemüveges hölgy lép hozzánk, keze sáros a kertészkedéstől. Fölháborodottan panaszkodik a „románok meg a lengyelek” miatt, számon kéri, hogy miért nem tart rendet a gondnokság.

— Nyugdíjas pedagógus vagyok, de nem ijedek meg tőlük! — mondja harciasan. — Mit csináltak azzal a szerencsétlen, vak asszonnyal is... elvették a táskáját... A múltkor majd' nekem jött egy magas lengyel! Ott az a szép sírhely — mutat távolabb. — Egy házaspár jött ki meglátogatni, az asszony ott zokogott, mert a sír tetejét összerondították, és még szét is kenték rajta! Meglátják, itt még gyilkosság is lesz!

A Piac Kft. kezelésében levő, egyetlen WC falán a következő tarifák olvashatók: WC-használat 5 forint, mosdás 30 forint, borotválkozás 30 forint, zuhanyozás 40 forint. Az ajtó, amelyet alul egy erős rúgással bezakított valaki, zárva volt.

Nyilas Péter